

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

25. Riccij virtus, comitas, Doctrina transeuntes illi conciliauit multaru[m]
Prou. Madarinos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

raia, & praesidentia qua se vltro in res Sciaochinensium intrussissent, digesta solennibus formulis omni lite, quae praeter nostrorum commendationem, & innocenciam nihil potuerat probare, pronuntiatum in eorum laudem, exploduntur calumniae aduersariorum; Lincitanus ipse Vicario iudex superior, subscribere sententiae voluit, adiuncta etiam nostrorum laude, quos tantum aberat vt pelli regno decerneret, vt etiam Patri Almeidae, sedem in eo stabilem confirmaret, vetaretque acta causa huius illi Aitao vel Gubernatori exhiberi, quibus praetermissis, vt esset aegrius aduersariis nostrorum, iussit recta ipsum ad Prouincia inspectorem perferri qui suo illa Chirographo munivit: quo euentu tam supra spem fausto rependit Deus Riccio Quanceensium odia, benefico affectu Mandarinorum Sciaochinensium, & quotquot illac mutatis Prouinciis transibant; hinc eo tunc nihil minus aduertente conciliatus nostris in alias Prouincias aditus, in quibus Pimpitalos, Scilanos, Lincitanos, Proreges, aliosque supremae notae Magistratus experiebantur beneuolos & patronos, quod essent pridem Sciaochini Riccio addicti, eiusque morum sanctitatem, & eruditionem plurimum adamassent, nec facile apparet cum cum Schiaochini aduersum perditos improborum conatus retinuerit tandiu, nisi vt per eum praesidia fidei Christianae variis in Prouinciis frueret, quibus bono demum numero paratis, laxauit rabidis inimicorum contentionibus habenas vt Sciaochino illum eiicerent.

25.
Riccius vir-
tus, comitas,
Doct. in
transiuit
illi concilia-
uit multorum
Prou. Man-
darinos.

Riccij aedes annis praeterfluens insternebatur continuo nauium vltro citroque comiteatu, quibus Mandarinum ad officia & negotia publica, vel capebendos, Magistratus vehabantur, horum nemo Riccium praeteribat, prius etiam illum adibant nonnulli quam ipsum Proregem, cumque illos veteret dignitas priuatorum quemquam officij gratia visere, nisi Magistratu alicubi functum, eiusque insignia retinentem, inspicendi templi causam (quod nulla vetabat ratio) conueniendo Riccio praeterebant, vbi opportunè sub primos affatus, breuiter de Deo aliquid inferebat, ex quo illis semper magna de fide ac lege Christiana ingenerabatur opinio, maxime cum illam nostrorum moribus expressam cernerent; nec deerant qui soli ad eum postea redirent, vt de diuinis amplius cum eo agerent. His vero sermonibus, ansam dabant quaesita de Physicis, Ethicis, & Mathematicis, in quibus audito Riccio optassent illi esse discipuli, cum sibi antea de Magisterio illarum plurimum placerent: ex quo prudens haec erat eorum coniectura, fortioribus quoque legem Christianam argumentis fundari quam Sinarum sectas; cum praeter illorum scientiis, nostrae aded eminent. Ac ne istas putarent dotes esse Riccij priuatas, sed nostri orbis sapientibus communes, complura iis inde exhibebat, solerter laborata, & ingeniosius inuenta; tabulas doctae manus, machinamenta horaria rotis intenta mobilibus, & eiusmodi alia quae liberalis amicorum, & pia caritas ad eum miserat, vsus illic maiores vulgaribus habitura; ex quibus

tutriculæ horologium cum imposuisset, ære procul sonoro, horas populo indicans, eius tanquam miraculi prouincias vltimas impleuit fama; præter hæc ne sibi pergerent de principatu elegantia blanditi, omninque barbariem in Occidentales reicere, grandia coram pandebat volumina ex topographicis compacta tabulis, omnique genere nostratis architectonicis cuius membratim partes in ædificiis Europæorum monstrabat attonitis, suaque iam licet auro illusa spernentibus velut puerilia & casta maiestatis. Cella igitur, nec solum ex nouis sed veris hausta de Deo, de religione, de rebus Europæorum opinione vaporati, cordatissimi homines cum Gubernationis suæ Prouincias attingissent, tam multa de iis tanta autoritate referebant, nemo vt esset quin vniam aliquem de nostris cuperet: eadem quoque occasio Christianitati in Regnū Cocinsinæ initiū dedit, quod eius Legatos professionem clientelæ solenni munere instauraturos apud Regem Sinatum, excepisset de more Riccius, inuisentes, iisque Sinensis Catechismi de quo nuper est actum, exemplaria plurima donasset, quibus suus constitit deinceps fructus. Sciaochini verò Christiana res magnis accessionibus augebatur, baptisimi solennibus publicis, & collatis de celo supra vim naturæ beneficiis; quodque omnem vicit expectationem matronæ illustres, seuerissima custodia mortalium oculis subductæ profitebantur Christum, maritorum enim & filiorum ministerio eruditæ, vna supererat, & superabatur denique difficultas capitis detegendi quantum opus erat vt vitali aqua tingerentur. His & similibus reficiebatur Riccij labor assiduus, farente licet in eius exilium Quanceo Metropoli, quæ tandem aliquando ministrum nacta, votis nefariis obsequentem Sciaochino illum, quod tamdiū contenderat; expulit, sed feliciori exilio quàm desiderari ab eo potuisset, in regni videlicet mediterranea, & interiorem eiusdem Prouinciæ partem, quæ vberiori prouentu coleretur & fundendi se latius faciliores vias nostris aperiret Christi que nomen, vt postmodum factum est in vtramque Pechinensem, & Nanchinensem regiam portandi. Nouo itaque Proregi Cantonensis Prouinciæ breui viuis exempto subrogatus est Scezaius nomine, qui præfuerat Quansienfi, homo ambitiosus & auarus, inanitate honoris, & pecunia, omnia metiri solitus; quod prima Quanceum suo damno sensit ingrata ciuitas, quæ dum sibi læta de eiecto Riccio adplaudit, huius hirudinis inexpleta fame emuncta & exhausta, suas de Riccio implacabiles querelas in Proregem sed frustra conuertit. Hic Prouinciam subiturus, Veei in eius confinio constitit, quoad ipsi de fisco regio ædificatum esset palatium, quod vetus aliud decessoris morte sibi crederet ominosum: ad ornatum enim & supellectilem quod spectabat, noua semper ex eodem fisco nouis Gubernatoribus instruuntur. Veei dum feruent saluatorum officia; Tansiaus ille Sciaochinensis de quo nuper, homo ad omnia venalis, incendit illum cupiditate templi in vrbe Sciaochino, immortalitati suæ consecrandi. Locum à Pa-

26.
Prorex nouus Riccium expellit vt domum eius possideat.